

**28. ГОДИШЊЕ САВЈЕТОВАЊЕ ДОКТОРА ВЕТЕРИНАРСКЕ
МЕДИЦИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (БНХ)
МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП**

**28th Annual Counselling of Doctors of Veterinary Medicine
of Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina)
*International Scientific Meeting***

**ЗБОРНИК РАДОВА
И КРАТКИХ САДРЖАЈА
*Proceedings
and short contents***

28.

**Требиње, Град Сунца, 15-17. јуна 2023.
Trebinje, Grad Sunca, June, 15th–17th, 2023.**

Покровитељ / Patron:

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND WATER MANAGEMENT

ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан"
PI Veterinary Institute of Republic of Srpska "Dr. Vaso Butozan"

Организатори / Organizers:

ВЕТЕРИНАРСКА КОМОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Veterinary Chamber of Republic of Srpska

и / and

ДРУШТВО ДОКТОРА ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Association of Doctors of Veterinary Medicine of the Republic of Srpska

Суорганизатори / Co-organizers:

Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду
Faculty of Veterinary medicine University of Belgrade

ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан"
PI Veterinary Institute of Republic of Srpska "Dr. Vaso Butozan"

Департман за ветеринарску медицину, Пољопривредни факултет,
Универзитет у Новом Саду

Department of Veterinary Medicine, Faculty of Agriculture, University of Novi Sad

Организациони одбор / Organisational board:

Предсједник: Велибор Кесић / *President: Velibor Kesić*

Чланови: Драгана Окљеша, Владимир Милијевић, Саша Бошковић, Драган Кнежевић, Давор Јефтић, Ратко Мијатовић, Игор Чегар, Славиша Спасојевић, Јелена Павић, Перица Бургић, Александар Брадић, Младен Драгичевић, Драган Малиш, Стеван Радић, Бранислав Галић, Богослав Готовац, Зоран Дамјанац, Предраг Новаковић, Благоје Бирчаковић, Ненад Крстић, Горан Костић

Members: *Dragana Oklješa, Vladimir Milijević, Saša Bošković, Dragan Knežević, Davor Jeftić, Ratko Mijatović, Igor Čegar, Slaviša Spasojević, Jelena Pavić, Perica Burgić, Aleksandar Bradić, Mladen Dragičević, Dragan Mališ, Stevan Radić, Branislav Galić, Bogoslav Gotovac, Zoran Damjanac, Predrag Novaković, Blagoje Birčaković, Nenad Krstić, Goran Kostić*

Секретаријат: Бранко Стевановић, Велибор Тодоровић, Данијел Ковачевић, Радојица Ђекановић, Оливер Стевановић

Secretariat: *Branko Stevanović, Velibor Todorović, Danijel Kovačević, Radojica Đekanović, Oliver Stevanović*

Технички секретар: Тијана Тимарац;

Technical Secretary: Tijana Timarac

Научни и програмски одбор / *Scientific and Programme Committee:*

Предсједник: Драго Н. Недић / **President:** Drago N. Nedić

Чланови: Родољуб Тркуља, Милорад Мириловић (СРБ), Жељко Цветнић (ХР), Нихад Феџић, Мухамед Смајловић, Андреј Кирбиш (СЛО), Лазо Пендовски (МК), Јанко Иванов (БГ), Драган Шефер (СРБ), Предраг Слијепчевић (ВБ), Мајкл Гилсдорф (САД), Кос Атила (МАЂ), Иван Станчић (СРБ), Весна Ђорђевић (СРБ), Бранко Велебит (СРБ), Добрила Јакић Димић (СРБ), Ђорђе Савић, Миливоје Надаџдин, Весна Калаба, Жељко Сладојевић, Драган Касагић, Бојан Голић, Рајко Латиновић, Виолета Сантрач, Миленко Шарић, Синиша Гатарић, Славен Грбић, Зоран Ђерић, Новалина Митровић, Горан Параш, Негослав Лукић.

Members: Rodoljub Trkulja, Milorad Mirilović (SRB), Željko Cvetnić (CRO), Nihad Fejzić, Muhamed Smajlović, Andrej Kirbiš (SLO), Lazo Pendovski (MK), Janko Ivanov (BG), Dragan Šefer (SRB), Predrag Slijepčević (GB), Michael Gilsdorf (USA), Koós Attila (HU), Ivan Stančić (SRB), Vesna Đorđević (SRB), Branko Velebit (SRB), Dobrila Jakić Dimić (SRB), Đorđe Savić, Milivoje Nadaždin, Vesna Kalaba, Željko Sladojević, Dragan Kasagić, Bojan Golić, Rajko Latinović, Violeta Santrač, Milenko Šarić, Siniša Gatarić, Slaven Grbić, Zoran Đerić, Novalina Mitrović, Goran Paraš, Negoslav Lukić.

Адреса организатора:

- Ветеринарска комора Републике Српске:

Предсједник коморе и Предсједник организационог одбора: Велибор Кесић, ДВМ

Бања Лука, Царице Милице 46; Тел/факс: 051/466-321

E-mail: vetkomrs@teol.net; веб сајт: www.vetkom.rs.ba

- Научни и програмски одбор, предсједник: Проф.др Драго Н. Недић;

E-mail: drago.nedic@virs-vb.com; тел: +38751229210; 229231

Address of the organizer:

- Veterinary Chamber of Republic of Srpska:

President of the Chamber and President of the Organizing Committee: Velibor Kesić, DVM

Banja Luka, Carice Milice 46; Tel / fax: 051 / 466-321

E-mail: vetkomrs@teol.net; Web site: www.vetkom.rs.ba

- Scientific Committee, Chairman: Prof. Dr. Drago N. Nedić;

E-mail: drago.nedic@virs-vb.com; tel: +38751229210; 229231

Мјесто одржавања / *Venue:*

Требиње, Град Сунца, 15-17. јуна 2023.

Trebinje, Grad Sunca, June, 15th – 17th 2023.

Предавање по позиву

РАЦИОНАЛНА УПОТРЕБА ХОРМОНА У РЕПРОДУКЦИЈИ МЛЕЧНИХ КРАВА

Милан Малетић¹, Владимир Магаш¹, Слободанка Вакањац¹, Драган Бурсаћ²,
Драгиша Пауковић³, Филип Спасојевић⁴, Велибор Кесић⁵

¹ др Милан Малетић, ванредни професор, Факултет ветеринарске медицине, Универзитет у Београду.

¹ др Владимир Магаш, ванредни професор, Факултет ветеринарске медицине, Универзитет у Београду

¹ др Слободанка Вакањац, редовни професор, Факултет ветеринарске медицине, Универзитет у Београду

² ДВМ спец. Драган Бурсаћ, докторанд, Делта аграр Нови Београд

³ ДВМ Драгиша Пауковић, докторанд, Установа Студентски центар „Београд“, Београд

⁴ ДВМ спец. Филип Спасојевић, докторанд, Ал Дахра, Београд

⁵ ДВМ Велибор Кесић, председник Ветеринарске коморе Републике Српске

* Коресподентни аутор: maletic@vet.bg.ac.rs

Кратак садржај:

Хормони и антибиотици су најчешће коришћени лекови у репродукцији животиња. У поређењу са другим терапијским индикацијама, хормони се више користе него антибиотици у лечењу репродуктивних поремећаја. Оболене животиње треба лечити како са становишта добробити животиња, тако и због одржавања и унапређења њихових производних резултата. Успех у репродукцији мери се врло прецизним параметрима ефикасности производње као што су индекс осемењавања, дужина сервис периода, међутелидбено раздобље, репродуктивни ремонт запата. Примена хормона захтева рационалан приступ који подразумева постављање прецизне дијагнозе и у складу са тим и избора терапијског протокола. Најчешће индикације за примену хормона односе се на протоколе синхронизације еструса и овулације, лечење патолошких стања репродуктивних органа (цисте на јајницима, ендометритиси, пиометра, итд) за индукцију порођаја или побачаја, односно као потпорна терапија у лечењу маститиса. Успешност примењене терапије не зависи искључиво од избора хормонског протокола, већ и од општег здравственог статуса краве, њене кондиције, метаболичког статуса, исхране али и амбијеталних услова (топлотни стрес, доступност хране и воде, зоохигијенски услови). Хормонски протоколи који имају за циљ фиксирање времена осемењавања и последично смањења манипулативних трошкова и ангажовање људства, врло су осетљиви на пропусте у менаџменту. У репродукцији крава најчешће примењивани хормони су простагландини, гонадотропни рилизинг хормон и његови изомери, синтетски хипофизарни и екстрахипофизарни гонадотропини, прогестеронски интравлагинални апарати и окситоцин. Сви наведени хормони су безбедни за примену код млечних крава јер не остављају резидуе у млеку.

Кључне речи: краве, протоколи, репродукција, хормони

Захвалница: "Рад је подржан средствима Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (Уговор број 451-03-47/2023-01/200143).

Lecture by invitation

RATIONAL USE OF HORMONES IN DAIRY COWS REPRODUCTION

Milan Maletić¹, Vladimir Magaš¹, Slobodanka Vakanjac¹, Dragan Bursać²,
Dragiša Pauković³, Filip Spasojević⁴, Velibor Kesić⁵

¹ PhD Milan Maletić, associate professor, Faculty of veterinary medicine University of Belgrade

¹ PhD Vladimir Magaš, associate professor, Faculty of veterinary medicine University of Belgrade

¹ PhD Slobodanka Vakanjac, full professor, Faculty of veterinary medicine University of Belgrade

² DVM spec. Dragan Bursać, PhD student, Delta agrar Novi Beograd

³ DVM Dragiša Pauković, PhD student, Institution Student center "Belgrade", Belgrade

⁴ DVM spec. Filip Spasojević, PhD student, Al Dahra, Belgrade

⁵ DVM Velibor Kesić, president of Veterinary chamber of Republic of Srpska

* Corresponding author: maletic@vet.bg.ac.rs

Abstract:

Hormones and antibiotics are the most commonly used drugs in animal reproduction. Compared to other therapeutic indications, hormones are used more than antibiotics in the treatment of reproductive disorders. Diseased animals should be treated both from the point of view of animal welfare and to maintain and improve their production results. Success in reproduction is measured by very precise parameters of production efficiency, such as the insemination index, the length of the service period, the intercalving period, and the reproductive overhaul of the herd. The use of hormones requires a rational approach, which implies the establishment of a precise diagnosis and, accordingly, the selection of a therapeutic protocol. The most common indications for the use of hormones refer to estrus and ovulation synchronization protocols, the treatment of pathological conditions of the reproductive organs (ovarian cysts, endometritis, pyometra, etc.) for the induction of childbirth or abortion, that is, as supportive therapy in the treatment of mastitis. The success of the applied therapy does not depend exclusively on the choice of hormonal protocol, but also on the general health status of the cow, its condition, metabolic status, nutrition, and environmental conditions (heat stress, availability of food and water, animal hygiene conditions). Hormonal protocols, which aim to fix the time of insemination and consequently reduce manipulative costs and human resources, are very sensitive to management failures. In cow reproduction, the most commonly used hormones are prostaglandins, gonadotropic releasing hormone and its isomers, synthetic pituitary and extrahypophyseal gonadotropins, progesterone intravaginal devices and oxytocin. All the mentioned hormones are safe for use in dairy cows because they do not leave residues in the milk.

Key words: cows, protocols, reproduction, hormones

Acknowledgments: The study was supported by the Ministry of Science, Technological Development and Inovation of the Republic of Serbia (Contract number 451-03-47/2023-01/200143).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

636.09(082)(086.76)

МЕЂУНАРОДНИ научни скуп "Годишње савјетовање доктора ветеринарске медицине Републике Српске (Босна и Херцеговина)" (28 ; 2023 ; Требиње)

Зборник радова и кратких садржаја [Електронски извор] / Међународни научни скуп "28. годишње савјетовање доктора ветеринарске медицине Републике Српске (БиХ)", Требиње, 15-17. јуна 2023. = Proceedings and short contents / International scientific meeting "28th Annual Counselling of Doctors of Veterinary Medicine of Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina)", Trebinje, 15th-17th, 2023 ; [организатори Ветеринарска комора Републике Српске и Друштво доктора ветеринарске медицине Републике Српске ; организациони одбор Велибор Кесић... [и др.] ; научни и програмски одбор Драго Н. Недић ..[и др.]]. - [Бања Лука : Ветеринарска комора Републике Српске], 2023 ([Јелах-Тешањ : График-комерц]). - 1 електронски оптички диск (CD-ROM) : слика ; 12 cm

Систематски захтјеви: нису наведени. - Насл. са насл. екрана. - Ел. публикација у ПДФ формату опсега 202 стр. - Упор. срп. текст и енгл. превод. - Тираж 300.

ISBN 978-99976-186-1-0

COBISS.RS-ID 138411009